

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

12. Quæ personæ iurare possint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

interpositum est ad eius observationem, cum Eccle-
 siasticus tum laicus Iudex compellere potest iuxta il-
 lud *Iuramentum non mutat forum sed addit forum foro:*
 Unde contractus iuramento firmatus est mixti fori,
 unde ad iuramentum ab usurario remittendum, po-
 test compellere iudex Ecclesiasticus.

C A P. XII.

Quae personae iurare possint.

DEus secundum quandam metaphoram ad no-
 strum intelligendi modum in scriptura sacra iu-
 rante dicitur, alioquin dictum diuinum nullam con-
 firmationem admittere potest, cum ex se ipso infalli-
 bilem certitudinem contineat.

Omnis creatura intellectualis, ipseque Christus,
 quia homo proprie iurare potest, etiam rationis usu
 praediti ante pubertatem.

Iuramentum impuberis, item perituri in iudicio
 non recipitur. Prius prob quia quem semel peieras-
 se constat, periculum est, iterum peieraturum, & iu-
 ramento calumniae & fidelitatis tamen non libera-
 tur periurus.

Sacerdotes non nisi graui de causa in iudicio iu-
 rare coguntur (v. c. in purgationem sui, vel alterius in-
 nocentiam probandam ne laedatur vti pro fide, pro
 obedientia, pro pace, pro identitate Ecclesiae, pro ab-
 solutione & vinculo excommunicationis) ratio asser-
 tionis, quia non indiget dictu hominis confirmatione,
 nisi quia de eo dubitatur de veritate eoru, quae dicit
 & ideo personae magnae dignitatis non conuenit iu-
 rare. Ne quidem iuramentum calumniae praestare de-
 bent sacerdotes sine consensu superioris.

Clerici in manu laici non debent praestare iuramē-
 tum

Ccc tum

rum coactiuum, voluntarium, tamen possunt, etiam si velint ingredi ciuitatem, venientes ex loco pestifero, sed absq; corporali tactu & eleuatione manuum instar Laicorum sed interrogari tantum & sponsum postulari per sanctam consecrationem, *ihren Geisslichen Wirtchen vnd crewen.*

CAP. XIII.

De Mendacio.

- 1 **M**entiri est aliter enunciare contra id, quod in animo quis sentit fallendi causa.
- 2 Duplex est falsitas materialis (cum non aliter se habet, quam homo enunciat, sed præter intentionem loquentis, quia credit esse verum, quod loquitur, tunc non est obiectum propriè mendacii & peritium. Alia verò est falsitas per se formalis, & secundum intentionem, etiamsi alias re ipsa verum sit, quia in moralibus actionibus, quæ speciem suam accipiunt ab obiecto non pro vt est à parte rei, sed pro vt est apprehensum, & voluntate ab intellectu propositum: magis spectandum est id, quod est per se & secundum intentionem, quam quod est per accidens & præter intentionem.
- 3 Mendacium est triplex perniciosum (quod cū iniuria profertur, vt oblit) officiosum (quod sine iniuria, vt profit.) iocosum (quod cū nulli noceat profertur vt delectet. Excipe locutiones figuratas, hyperbolas, fabulas, parabolas, quia verū sensum continent.)
- 4 Amphibologia seu orationes ambiguae, quæ videlicet sensus habent, mendacia non sunt. Si signum per se, aut per circumstantias determinatum est ad verū eumq; falsum sensum, non est locus æquiuocationis, sed est verū mendacium. v. c. adulter